

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Evy Sakálovej a sudcov JUDr. Rudolfa Čirča a JUDr. Ivana Machyniaka v exekučnej veci oprávnenej **S. K., a.s.**, so sídlom v B., proti povinnému **L. V.**, bývajúcemu v M., **o vymoženie 9 712,-- Sk s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Martin pod sp.zn. 17 Er 1404/2007, o dovolaní oprávnenej proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 29. januára 2008 sp.zn. 8 CoE 69/2007 rozhodol

t a k t o :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Žiline z 29. januára 2008 sp.zn. 8 CoE 69/2007 a uznesenia Okresného súdu Martin z 10. septembra 2007 č.k. 17 Er 1404/2007-29 a z 30. apríla 2008 č.k. 17 Er 1404/2007-68 **z r u š u j e** a vec vracia Okresnému súde Martin na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Súdny exekútor JUDr. P. M. so sídlom Exekútorského úradu v L., písomným podaním z 11. apríla 2007 (doručené súdu 13. apríla 2007) požiadal Okresný súd Martin o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie pre vymoženie 9 712,--Sk s príslušenstvom a trov exekúcie na základe návrhu oprávnenej a exekučného titulu – právoplatných a vykonateľných platobných výmerov, vydaných S., pobočkou v D., ktorými bola povinnému uložená povinnosť zaplatiť na účet tejto poisťovne nedoplatky na poistnom s príslušenstvom. K žiadosti pripojil návrh na vykonanie exekúcie, exekučné tituly, fotokópiu zmluvy o postúpení pohľadávok z 26. júla 2005 uzavretej medzi S. a V., a.s., fotokópiu

zmluvy o postúpení pohľadávok z 30. decembra 2005 uzavretou medzi V., a.s. a S. K., a.s., fotokópiu výpisu z Prílohy č. 1 k zmluve a overenú fotokópiu plnomocenstva pre pôvodnú zástupkyňu oprávnenej.

Okresný súd Martin uznesením z 10. septembra 2007 č.k. 17 Er 1404/2007-29 žiadosť súdneho exekútora na vykonanie exekúcie zamietol. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že na základe predložených zmlúv nebol preukázaný prechod vymáhanej pohľadávky na oprávnenú, keď k zmluvám o postúpení pohľadávok, nebola napriek výzve súdu pripojená Príloha č. 1, v ktorej mala byť pohľadávka špecifikovaná. Dohodu o postúpení pohľadávok v časti jej predmetu považoval preto za nejasnú a neurčitú (§ 37 Občianskeho zákonníka). Okrem iného vychádzal z názoru, že neoverená fotokópia nie je spôsobilá byť nositeľom hodnovernej informácie. Nejedná sa o listinu podľa § 129 O.s.p., preto na základe údajov z nej vyplývajúcich možno hovoriť len o dôvodnom predpoklade.

Krajský súd v Žiline na odvolanie oprávnenej uznesením z 29. januára 2008 sp.zn. 8 CoE 69/2007 uznesenie súdu prvého stupňa o zamietnutí žiadosti o udelenie poverenia potvrdil. Potvrdenie prvostupňového uznesenia odôvodnil jeho vecnou správnosťou. V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že keďže exekúciu možno vykonať len na návrh oprávneného alebo na návrh toho, kto preukáže, že naňho prešlo právo z rozhodnutia, exekučný súd skúma ako jednu z podstatných podmienok pre udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, či osoba uvedená v návrhu na vykonanie exekúcie resp. v žiadosti o udelenie poverenia ako oprávnený je aj osobou oprávnenou z exekučného titulu. Potom ak proces vymáhania pohľadávky došiel do štádia exekučného konania javí sa potreba preukázania prechodu práv a povinností z exekučného titulu relevantným spôsobom, teda predložením originálu alebo overenej fotokópie listiny, ešte naliehavejšou. Pokiaľ oprávnená nepreukázala prechod práva na svoju osobu, ktorá podľa exekučného titulu prináleží inej osobe, nebolo možné žiadosti o udelenie poverenia vyhovieť.

Proti tomuto uzneseniu krajského súdu podala dovolanie oprávnená. Žiadala, aby dovolací súd napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnila odňatím možnosti konať pred súdom v dôsledku nesprávneho rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorým jej bolo odopreté právo na súdnu ochranu. Vyčítala odvolaciemu súdu, že spochybnil jej postavenie ako oprávnenej v exekučnom konaní napriek, tomu, že zo strany účastníkov konania nedošlo k spochybneniu zmluvy o postúpení

pohľadávok, ktorá bola uzavretá platne. Poukazovala na to, že zákon č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v platnom znení (ďalej len „Exekučný poriadok“ alebo „EP“) ani Občiansky súdny poriadok neukladajú účastníkovi exekučného konania povinnosť preukázať prevod práva originálom alebo overenou kópiou listiny, že predpokladom spôsobilosti listiny, byť dôkazom nie je jej predloženie v origináli alebo overenej kópii a že prechod práva možno preukázať aj inak, než len predložením zmluvy o postúpení pohľadávok.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie bolo podané proti právoplatnému uzneseniu odvolacieho súdu oprávnenou osobou (účastníčkou exekučného konania) v zákonnej lehote (§ 240 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal uznesenie odvolacieho súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. možno dovolaním napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Občiansky súdny poriadok upravuje prípustnosť dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu v ustanoveniach § 237 a § 239 O.s.p.

Dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu je v prvom rade prípustné (a súčasne dôvodné) vtedy, ak je konanie postihnuté vadami taxatívne uvedenými v § 237 O.s.p., ktoré spôsobujú tzv. zmätočnosť rozhodnutia odvolacieho súdu. K týmto vadám prihliada dovolací súd – ak je dovolanie podané včas a na to oprávneným subjektom – z úradnej povinnosti (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.). Keďže dovolateľka tvrdila, že konanie trpí vadou uvedenou v § 237 písm.f/ O.s.p., dovolací súd sa osobitne zaoberal jej existenciou.

Podľa ustanovenia § 237 písm.f/ O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Vada konania vymedzená v citovanom ustanovení § 237 písm.f/ O.s.p. je vo svojej podstate porušením základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý proces, ktoré právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj

čl. 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (oznámenie Ministerstva zahraničných vecí ČSFR č. 209/1992 Zb.). Právo na súdnu ochranu, ako súčasť práva na spravodlivý proces, zahŕňa aj právo na výkon vykonateľného rozhodnutia, teda aj možnosť núteným spôsobom a aj proti vôli povinného realizovať povinnosť na plnenie obsiahnutú vo výroku takéhoto rozhodnutia, ktorá nebola splnená dobrovoľne (Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp.zn. I. ÚS 5/2000, z 13. júla 2000). Za porušenie tohto práva treba považovať aj rozhodnutie exekučného súdu o zamietnutí žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, ak pre takéto rozhodnutie neboli splnené zákonom stanovené podmienky. V zmysle ustanovenia § 44 ods. 3 Exekučného poriadku totiž nevyhnutným dôsledkom právoplatného uznesenia o zamietnutí žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie je zastavenie exekučného konania (ako sa to stalo aj v posudzovanej veci). Nesprávnym rozhodnutím o zamietnutí žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie sa teda oprávnenému ako účastníkovi exekučného konania v konečnom dôsledku odopiera právo na výkon vykonateľného rozhodnutia, čo treba považovať za odmietnutie spravodlivosti.

Odvolací súd rozhodnutie o tom, že neboli splnené podmienky pre vyhovie žiadosti o udelenie poverenia založil zhodne s okresným súdom na právnom názore, podľa ktorého predloženie fotokópie časti zmluvy o postúpení pohľadávky (výpisu z Prílohy č. 1 k Zmluve ako neoddeliteľnej súčasť zmluvy), nemožno považovať za postačujúci dôkaz k preukázaniu prechodu vymáhanej pohľadávky na oprávnenú. Prechod práv a povinností z exekučného titulu na základe zmluvy o postúpení pohľadávky je treba preukázať predložením originálu zmluvy alebo jej overenej fotokópie.

Podľa názoru dovolacieho súdu odvolací súd (ale i súd prvého stupňa) neposúdil splnenie podmienok v súvislosti s rozhodnutím o žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie správne.

Exekútor, ktorému bol doručený návrh oprávneného na vykonanie exekúcie, predloží tento návrh spolu s exekučným titulom najneskôr do 15 dní od doručenia alebo odstránenia väd návrhu súdu (§ 45) a požiada ho o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie (§ 44 ods. 1 EP).

Podľa § 44 ods. 2 EP súd preskúma žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, návrh na vykonanie exekúcie a exekučný titul. Ak súd nezistí rozpor žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie alebo návrhu na vykonanie exekúcie alebo exekučného titulu so zákonom, do 15 dní od doručenia žiadosti písomne poverí exekútora, aby vykonal exekúciu. Ak súd zistí rozpor žiadosti alebo návrhu alebo exekučného titulu so zákonom, žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie uznesením zamietne. Proti tomuto uzneseniu je odvolanie prípustné.

Podľa § 37 ods. 3 prvá až tretia veta EP proti inému, než tomu, kto je v rozhodnutí označený ako povinný, alebo v prospech iného než toho, kto je v rozhodnutí označený ako oprávnený, možno vykonať exekúciu, len ak sa preukázalo, že naňho prešla povinnosť alebo právo z exekučného titulu podľa § 41. Ak nastanú skutočnosti, na ktorých základe dochádza k prevodu alebo prechodu práv a povinností vyplývajúcich z exekučného titulu, sú účastníci konania povinní bez zbytočného odkladu písomne oznámiť tieto skutočnosti exekútorovi. Oznámenie musí byť doložené listinou preukazujúcou prevod alebo prechod práv alebo povinností.

Podľa § 38 ods. 1 EP exekúciu možno vykonať len na návrh oprávneného alebo na návrh toho, kto preukáže, že naňho prešlo právo z rozhodnutia (§ 37 ods. 3) (ďalej len „oprávnený“).

Na výkon rozhodnutia a exekučné konanie podľa osobitného predpisu sa použijú ustanovenia predchádzajúcich častí, ak tento osobitný predpis neustanovuje inak (§ 251 ods. 4 veta prvá O.s.p.).

Občiansky súdny poriadok upravuje postup súdu a účastníkov v občianskom súdnom konaní tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov, ako aj výchova na zachovávanie zákonov, na čestné plnenie povinností a na úctu k právam iných osôb (§ 1 O.s.p.).

Účastníci sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení (§ 120 ods. 1 veta prvá O.s.p.).

Ak nejde o veci uvedené v odseku 2, súd si môže osvojiť skutkové zistenia založené na zhodnom tvrdení účastníkov (§ 120 ods. 3 O.s.p.).

Súd vykonáva dokazovanie na pojednávaní, ak neboli splnené podmienky na vydanie rozhodnutia bez ústneho pojednávania (§ 122 ods. 1 O.s.p.).

Účastníci majú právo vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým dôkazom, ktoré sa vykonali (§ 123 O.s.p.).

V zmysle citovaného ustanovenia § 44 ods. 2 Exekučného poriadku po podaní žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie súd preskúmava žiadosť o udelenie poverenia, návrh na vykonanie exekúcie a exekučný titul z hľadiska ich súladu so zákonom. Najmä skúma, či návrh na vykonanie exekúcie má všetky náležitosti (§ 39 ods. 1 EP), či je k návrhu pripojený exekučný titul opatrený potvrdením o vykonateľnosti (§ 42 EP), či je exekučný titul materiálne vykonateľný, či sú oprávnený a povinný osobami uvedenými v exekučnom titule, či oprávnený v prípade, ak nie je totožný s osobou, ktorej bolo priznané právo exekučným titulom, alebo ak označil za povinného inú osobu, než ktorej bola uložená povinnosť v exekučnom titule, tvrdí v návrhu na vykonanie exekúcie prechod (prevod) práva alebo povinnosti a či na preukázanie svojho tvrdenia predkladá alebo navrhuje dôkaz, či oprávnený pripojil k exekučnému titulu listinu vydanú alebo overenú oprávneným orgánom, z ktorej je zjavné, že sa splnila podmienka alebo či oprávnený splnil, prípadne zabezpečil splnenie vzájomnej povinnosti, a ďalej či sú splnené všeobecné podmienky konania v zmysle § 103 O.s.p.

V štádiu exekučného konania o vydanie poverenia exekučný súd vychádza z tvrdení oprávneného uvedených v návrhu a z exekučného titulu (povinný sa o exekúcii dozvie spravidla až doručením upovedomenia o začatí exekúcie). V prípade tvrdeného prechodu práva alebo povinnosti túto skutočnosť skúma len z pohľadu existencie titulu pre výkon exekúcie v spojitosti s tvrdenou právnou skutočnosťou zakladajúcou prechod. To znamená, že v tomto štádiu konania preskúmava len to, či po vydaní exekučného titulu nastala tvrdená právna skutočnosť (spravidla podľa hmotného práva), s ktorou právne predpisy spájajú prevod alebo prechod práv alebo povinností (jej existenciu), či sa prevod alebo prechod týka subjektu uvedeného v exekučnom titule a subjektu označeného v návrhu na vykonanie exekúcie, či predmetom prevodu alebo prechodu práv alebo povinností sú práve tie práva

alebo povinnosti, o ktorých sa koná. V tomto štádiu konania sa dokazovanie nevykonáva a teda nie je oprávnený skúmať, či k prechodu práva alebo povinnosti skutočne došlo. Tieto otázky môžu byť až predmetom konania o námietkach povinného proti exekúcii, prípadne konania o zastavenie exekúcie. Až vtedy totiž vzniká medzi oprávneným a povinným spor o začatie exekúcie, prípadne spor o zastavenie exekúcie, kedy prichádza do úvahy vykonanie dokazovania s možnosťou účastníkov sa ho zúčastniť a vyjadriť sa k nemu. V tomto štádiu konania sa preto prevod alebo prechod práv a povinností preukazuje len vo vyššie uvedenom zmysle, teda obvykle doložením (priložením) alebo aspoň označením listiny, ktorá túto skutočnosť dokazuje.

Novela Exekučného poriadku vykonaná zákonom č. 341/2005 Z.z., s účinnosťou od 31. augusta 2005, v prípade, ak k prechodu alebo k prevodu práva alebo povinnosti došlo pred začatím exekučného konania neuvádza, akým spôsobom sa má táto skutočnosť doložiť. Upustila od výslovnej požiadavky, že prechod povinnosti alebo práva možno preukázať len listinou vydanou alebo overenou oprávneným orgánom, ak nevyplýva priamo z právneho predpisu. Len v prípadoch, ak nastali skutočnosti, na základe ktorých dochádza k prevodu alebo prechodu práv a povinností vyplývajúcich z exekučného titulu po začatí exekučného konania, stanovila požiadavku, aby účastníci priložili listinu preukazujúcu prevod alebo prechod práv a povinností a to v origináli alebo osvedčenej fotokópii (§ 37 ods. 3 tretia veta v spojení s § 37 ods. 4 EP v znení do 30. novembra 2006). Od účinnosti novely vykonanej zákonom č. 585/2006 Z.z., t.j. od 1. decembra 2006, už ani v týchto prípadoch formu takejto listiny neupravuje, z čoho možno usúdiť, že jej predloženie v origináli alebo osvedčenej fotokópii nevyžaduje. Od 1. septembra 2005 teda právna úprava nevyžaduje od oprávneného povinnosť preukazovať prechod alebo prevod práva alebo povinnosti, ku ktorému malo dôjsť pred začatím exekučného konania, predložením listiny vydannej alebo overenej oprávneným orgánom, ani predložením jej originálu alebo osvedčenej fotokópie.

V posudzovanej veci oprávnená podala návrh na vykonanie exekúcie 5. apríla 2007 a v návrhu na vykonanie exekúcie tvrdila prechod práva z exekučného titulu postúpením pohľadávky. Na preukázanie svojho tvrdenia predložila dôkazy, a to fotokópie zmlúv o postúpení pohľadávok, včítane fotokópie výpisu z Prílohy č. 1 k Zmluve ako jej neoddeliteľnej súčasti.

Ak odvolací súd, za tohto stavu veci dospel zhodne s názorom súdu prvého stupňa k záveru, že oprávnená bola povinná, okrem tvrdenia prechodu a označenia listín, ktoré túto skutočnosť dokazujú v štádiu exekučného konania o vydanie poverenia prechod práv a povinností z exekučného titulu na základe zmluvy o postúpení pohľadávky preukázať doložením originálu zmluvy (jej časti) alebo jej osvedčenej fotokópie a len zo samotnej tejto skutočnosti vyvodil rozpor jej návrhu na vykonanie exekúcie so zákonom, rozhodol nesprávne. Jeho postup tak nebol v súlade s § 1 O.s.p. a so základným právom oprávnenej na súdnu ochranu. Týmto nesprávnym postupom odňal oprávnenej možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm.f/ O.s.p.

Dovolací súd preto uznesenie odvolacieho súdu i rovnakou vadou postihnuté uznesenie súdu prvého stupňa zrušil (§ 243b ods. 1 veta za bodkočiarkou a ods. 2 druhá veta O.s.p.) a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie. Zároveň v súlade s ustanovením § 242 ods. 2 písm.b/ O.s.p. zrušil aj uznesenie Okresného súdu Martin z 30. apríla 2008 č.k. 17 Er 1404/2007-68, ktorým bolo rozhodnuté o zastavení exekúcie, aj keď toto uznesenie nebolo dovolaním napadnuté. Uznesenie o zastavení exekúcie bolo totiž nevyhnutným procesným dôsledkom rozhodnutia o zamietnutí žiadosti exekútora o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie. Okresný súd o zastavení exekúcie rozhodol z úradnej povinnosti poukazujúc na ustanovenie § 44 ods. 3 Exekučného poriadku, v zmysle ktorého ak je uznesenie, ktorým sa žiadosť zamietla, právoplatné, súd exekučné konanie aj bez návrhu zastaví, pričom proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné. Výrok o zastavení exekúcie mal preto povahu závislého výroku v zmysle ustanovenia § 242 ods. 2 písm.b/ O.s.p., pričom nebolo dôležité, že nebol súčasťou dovolaním napadnutého rozhodnutia, (čo vzhľadom na znenie ustanovenia § 44 ods. 3 Exekučného poriadku ani nebolo možné), ale bol obsahom samostatného uznesenia.

Dovolací súd považuje za potrebné uviesť, že i kópia (fotokópia listiny) je listinou a teda dôkazným prostriedkom a že otázka jej pravosti, hodnovernosti, úplnosti, či spôsobilosti preukázať tvrdenú okolnosť je výsledkom hodnotenia vykonaných dôkazov súdom. Ďalej dodáva, že ak v preskúmvanej veci je z predložených zmlúv o postúpení pohľadávok zrejmé, že sa majú týkať aj iných pohľadávok voči iným subjektom v počte viac ako niekoľko desiatok tisíc, požiadavka súdu na predloženie overenej kópie celej Prílohy č. 1 k týmto zmluvám, obsahujúcej špecifikáciu všetkých pohľadávok, by vzhľadom na jej rozsah mohla viesť k nadbytočnému a teda nehospodárnemu zvyšovaniu trov exekúcie (trov

oprávnenej) a v konečnom dôsledku aj k zaťažovaniu povinného. Pokiaľ by povinný tvrdenie oprávnenej o prechode práva z exekučného titulu nespochybnil, resp. ho výslovne potvrdil, takéto zvýšené náklady spojené s vymáhaním pohľadávky by vôbec nemuseli vzniknúť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. septembra 2008

JUDr. Eva Sakálová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová